

“Floransa ve Bağdat: Doğu’da ve Batı’da Bakışın Tarihi”

(Sayfa 18-19)

Koruma kurulları devre dışı

Eski İstanbul’un kalbi Tarihi Yarımada’yı imara açmak isteyen Fatih Belediyesi tarihi eserlerle ilgili koruma kurullarını devre dışı bırakan karara imza attı.

Bu karara göre “2. ve 3. derece tarihi eserler, bu eserlerin bitişik ve karşı parsellerindeki yapılaşma için ilçe belediyesi” yetkili kılındı. Böylece yargı kararlarının sonucu beklenmeden ta-

rihi yarımada ranta açılmış oldu. İdare Mahkemesi’nde devam eden dava ile ilgili yeni bir bilirkişi heyeti oluşturulacak ve bu heyetin içinde sanat tarihçileri ve arkeologlar da olacak. Böylesine önemli ve hayati bir konuyu mimarlık dünyasının önde gelen isimleri ile konuştu; yaşananlarla ilgili düşüncelerini, gelişmeleri nasıl yorumladıklarını öğrendik. (Sayfa 2)

IAN.Mimari

EKİM, 2015 | N°13 | www.istanbulartnews.com

IstanbulArtNews ile ücretsiz verilmektedir.

Bienal mekanları üzerine...

14. İstanbul Bienali “Tuzlu Su: Düşünce Biçimleri Üzerine Bir Teori” İstanbul’un iki yakasında da görülebilecek 30’dan fazla mekanla şehre yayıldı. Bienalin şehirle olan ilişkisi, etkisi ve çok sesliliği üzerine iç mimar ve tasarımcı Emre Evrenos, iç mimar ve tasarımcı Nazar Şigaher, iç mimar Merve Sarıkaya ve iç mimar Dicle Hökenek fikirlerini paylaştılar. (Sayfa 11)

Düsey tarım gökdelenleri

2050 yılında, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 80’inin şehirlerde yaşayacağı varsayılarak beslenme için gerekli ekilebilir alan ihtiyacı göz önüne alınıyor. Kent tasarımları düşünülürken düsey tarım merkezleri ya da çiftliklerin de dahil edileceği planlamalar yapılıyor olacak. Eğer planlamalar gereği gibi yapılırsa temiz bir çevre de elde edilmiş olacak.

Bugün bile, dünyada elverişli olan tüm alanların tarım için kullanıldığı ve halen açlıkla mücadele eden ülkeler olduğu düşünülürken, düsey tarım bu sorunları çözecek bir kurtarıcı haline gelecek. (Sayfa 17)

Doğanın iyileştirici gücü

Mimarın bizi nasıl iyileştireceği ya da iyileştirebilecek bir güce sahip olup olmadığı önemli ama iskanlanan bir soru. İnsanoglu, kendi yaşam alanlarını düzenleme şekliyle, yaşadığı binadan kullandığı günlük nesnelere kadar birçok rehabilitasyon yöntemi yaratabilir. Mimari bunun için var olmamıştır elbette, ama daha kolay, rahat ve estetik bir hayatı kim reddedebilir? (Sayfa 23)

Mimarlık aşkına...

Bu ay sizlere tanıtacağımız üç mimardan Sedat Bayrak, geçici eğilimlerin hevesine kapılıp kısa sürede eskিয়েcek yapılarla kentleri kirletmeye hakkı olmadığını düşünüyor. Lory Zakar ise kötü tasarımlar veya iyi düşünülmeden ortaya konan işlerin kullanıcılar üzerinde doğrudan ve uzun süreli olumsuz etkilere neden olduğunu söylüyor. Mimarları estetik tercihleri üzerinden anlamaya çalışmanın yanlış bir sınıflandırma yöntemi olduğunu savunan Selim Tabak ise mimarı ve projeyi estetik ve fonksiyonu nasıl dengelediği üzerinden anlamaya çalışmak gerektiğini anlatıyor; bu dengeyin de mimarın dünya anlayışını çok iyi yansıttığını anlatıyor. (Sayfa 24)

Camı bir tasarım deneyimine dönüştürmek

Türkiye’de Tepta Aydınlatma tarafından temsil edilen Lasvit, dünyanın farklı şehirlerinde, dünyaca tanınan mimar ve tasarımcılarla, cam üretim geleneğini çağdaş tasarım yaklaşımı ile yorumlayan projeler gerçekleştiriyor. Lasvit Türkiye ve Balkanlar Proje Danışmanı Ales Brix ve Avrupa Bölge Yöneticisi Pavel Krajcik ile bir araya gelen Dilek Öztürk, markanın gelişim sürecini ve Türkiye’deki işbirliklerini konuştu. (Sayfa 26)

Can Çinici

“Aşırı parçalanmış kent alanlarında iş yapıyoruz”

1963 yılında Altuğ ve Behruz Çinici tarafından kurulan Çinici Mimarlık; eğitim ve üniversite yapıları başta olmak üzere, konuttan çeşitli devlet yapılarına kadar uzanan geniş bir yelpazede projeler üretti. Bu önemli ofisi ve projelerini, mimariye bakışlarını Can Çinici ile konuştuk.

PELİN ÖZGEN
pozgen@gmail.com

Çinici Mimarlık, proje ve uygulama faaliyetlerinin yanı sıra çıplak-beton ve prefabrik beton panel uygulamaları gibi bazı yapı tekniklerinin Türkiye’deki uygulamalarına öncülük ederek, yarışma projeleri ve araştırma çalışmaları gerçekleştirmiş bir ofis olma özelliği taşıyor. Ağır olarak 1963 ve 1969 yılları arasında Rektör Kemal Kurdaş döneminde ve daha sonra da diğer rektörlerle 1970’lerin ortasına kadar aralıksız olarak ODTÜ kampüsündeki bütün binaların tasarımı ve uygulamalarını üstlenen Çinici Mimarlık bu süre-

zarında, o zamana değin Türkiye’de çok ender rastlanan bir modern mimarlık standardına ve uluslararası nitelikte yüksek bir mekan kalitesine erişiyorlar.

Çok genç yaşlarda elde edilen bu fenomenal başarıdan sonra 1970’li yılların başında Çorum Binevler projesi onlara kent, kentleşme, yaşam, iş ve konut üzerine düşünme fırsat tanıyor. Kitaplaştırılmış ön araştırması ile Türkiye’de toplu konut alanında önemli bir çalışma niteliği taşıyor. Çinici Mimarlık için 1979 yılında yeni dönem başlayarak, TBMM işleri yapılmaya başlanmış.

İlk önce o zamanlar yeni yeni oluşmaya başlayan bir kavram olan ‘Halkla İlişkiler’ binalarının tasarımını üstlen-

mişler, ardından Milletvekili Lojmanlarını tasarlamışlar. Son 35 yılın Türkiye mimarlığında çok önemli bir yer edinmiş olan Çinici Mimarlık ofisi, ulusal ve uluslararası alanlarda önemli ödüllerin sahibi; bunlar arasında 1985 yılında Simavi Vakfı ödülleri, 1986 yılında İş Bankası ödülleri, 1994 yılında 4. Ulusal Mimarlık Ödülü’nü ve TBMM Camii proje ve inşaatı dolayısıyla verilen 1995 yılında aldıkları Ağa Han Ödülü’nü saymak mümkün.

Proje yönetimine Can Çinici’nin katılımıyla birlikte İstanbul’da faaliyete geçen firma son 10 yılda özellikle ‘konut’ ve ‘yat limanı’ projeleri konularına konsantre olmuş bir yapıda. (Sayfa 8-10)

“Konutta ‘küçük ve rahatsız’ olana geçildi”

Adnan Kazmaoğlu

YASEMİN ŞENER
yasener@gmail.com

Konut yerleşkeleri, rezidanslar, ofis binaları, alışveriş merkezleri, oteller, turizm ve rekreasyon tesisleri, dini yapılar, kültür-sanat eğlence merkezleri ve spor kompleksleri... 1980 yılında akademisyenliğe ara verip, başladığı serbest mimarlık pratiği boyunca çok farklı fonksiyonlarda sayısız yapıya imza atan Adnan Kazmaoğlu, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü’nden 1975 yılında mezun olmuş. 1975-1980 yılları arasında Yıldız Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehircilik Kürsüsü’nde asistan olarak görev yapmış. 1982-1987 yılları arasında serbest mimar olarak otel, turizm kompleksi ve villa-konut yerleşimi projeleri yapan Kazmaoğlu, 1988’den 2000 yılına kadar Mutlu Çilingiroğlu’yla birlikte kurdukları MİAR Mimarlık Ltd. şirketinde konut yerleşmeleri, alışveriş merkezleri, ofis binaları, otel ve turizm tesisleri tasarlamış. İstanbul Teknik Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültelerinde jüri üyelikleri yapan, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde mimari proje dersleri veren Adnan Kazmaoğlu, 2000 yılından beri de kurduğu Mimarlık Araştırma Merkezi’nde mimarlık ve kentsel tasarım çalışmalarını sürdürüyor. Yakın dönem mimarlık arşivimizin mihenk taşlarına imza atan mimar ile 35 yıllık meslek yaşamına projeksiyon tuttuk. (Sayfa 13-16)

Dekore etme’nin çok ötesinde

2004 yılında iç mimar ve tasarımcı, Yasemin Arpaç ve Sabahattin Emir ortaklığında Tünel, Pera’da kurulan ve günümüzde çalışmalarına Tophane’de devam eden Ofist, kuruldukları gündür bu yana, üzerinde yaşadıkları coğrafyanın, özelinde de İstanbul’un kültürel zenginliğine yapılan katkı ve eklenimin bilincinde ve sorumluluğunda mekanlar tasarlıyor. Uzun yıllardır İstanbul’un en işlek ticaret merkezlerinden biri olan Karaköy’ün bohem ve aktif ruhunu her metrekaresinde barındıran Karaköy Loft’la başlayan uluslararası başarısını, Bodrum Evi, AD Evi gibi projeleriyle devam ettiren Ofist kurucularıyla, iç mimarlığı, ana tasarım yaklaşımlarını, dokunmuş yapıtları mekanları, sektörel gelişmeleri, kültürel bağlamları ve uluslararası başarılarını konuştuk. (Sayfa 20-21)

Türkiye’nin en büyüğü!

Türkiye’de üretilen en büyük, en esnek ve en ince porselen seramik Kalesinterflex; 1x3 metrelik ebadı, 3 ve 5 mm’lik inceliği sayesinde 11 yıl boyunca mimariye özgürlük kazandırdı. Uzmanlığı ile yaşam alanlarının en çok tercih edilen mimari ürünü oldu.

Kalesinterflex®

Kalebodur

yararlanışın yapıtı

kale.com.tr | facebook.com/kalebodur | twitter.com/kalebodur

mimarlık araştırma merkezi

Ekim, 2015 Sayı: 13

Adnan Kazmaoğlu

“Mimarinin kamusal alandan koparılması cinayettir!”

2000 yılında kurduğu Mimarlık Araştırma Merkezi çatısı altında mimari ve kentsel tasarım, çevre düzenleme, proje geliştirme ve danışmanlık hizmeti veren Y. Mimar Adnan Kazmaoğlu ile 35 yıllık meslek yaşamı boyunca tanıklık ettiği ve çok önemli işlerle katkıda bulunduğu Türkiye’deki mimarlık üretimleri hakkında konuştu.

YASEMİN ŞENER
yasener@gmail.com

Konut yerleşkeleri, rezidanslar, ofis binaları, alışveriş merkezleri, oteller, turizm ve rekreasyon tesisleri, dini yapılar, kültür-sanat-eglenme merkezleri ve spor kompleksleri... 1980 yılında akademisyenliğe ara verip, başladığı serbest mimarlık pratiği boyunca çok farklı fonksiyonlarda sayısız yapıya

imza atan Adnan Kazmaoğlu, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü’nden 1975 yılında mezun olmuş. 1975-1980 yılları arasında Yıldız Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehircilik Kürsüsü’nde asistan olarak görev yapmış. 1982-1987 yılları arasında serbest mimar olarak otel, turizm kompleksi ve villa-konut yerleşimi projeleri yapan Kazmaoğlu, 1988’den 2000 yılına kadar Mutlu Çilingiroğlu’yla birlikte kurdukları MİAR Mimarlık Ltd.

şirketinde konut yerleşmeleri, alışveriş merkezleri, ofis binaları, otel ve turizm tesisleri tasarlamış. İstanbul Teknik Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültelerinde jüri üyeliği yapan, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde mimari proje dersleri veren Adnan Kazmaoğlu, 2000 yılından beri de kurduğu Adnan Kazmaoğlu Mimarlık Araştırma Merkezi’nde mimarlık ve kentsel tasarım çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye’de toplu

konut yerleşkeleri ve alışveriş merkezleri konularında pek çok ilki gerçekleştiren ve yakın dönem mimarlık arşivimizin mihenk taşlarına imza atan Kazmaoğlu’nun 35 yıllık meslek yaşamına projeksiyon tuttuk.

Mimarlık özellikle sizin bu eğitimi aldığınız yıllarda çok iyi tanınan bir meslek dahı değildi. Mimar olmaya nasıl karar verdiniz?

Manisa Akhisar’da doğdum. Akhisar

Lisesi’nden mezun oldum. Çok iyi, tecrübeli hocaların bir araya geldiği bir dönemdi bizim okuduğumuz dönem. Sonradan ben de üniversitede hocalık yaptım. Lisedeki o hocalarımızı alıp üniversiteye hoca yapabilirsiniz, o seviyede hocalardı. Dolayısıyla bizi kültürel konularda, edebiyatta, sanatta, her konuda çok açmış bir eğitim kadrosu vardı orada. Ortaokul ve lise yıllarında arkeoloji bağlamında tarihi yapıları ziyaret ederdik. Mimarlık hevesimi başlatan o

gezilerdi. Bergama'ya, Efes'e gitmiştik; orada diğer arkadaşlarımdan çok daha fazla heyecan duymuştum. Oralarından başlayan bir ilgilim vardı mimarlığa. O yıllarda hem genel üniversite sınavı, hem de okulların kendi sınavları vardı. Öncelikle ODTÜ'nün sınavına girdim ve o yıllarda çok revaçta olan kimya mühendisliği bölümünü kazandım. Ancak kimya mühendisliğine ısınmadım. Birinci sömestrden sonra mimarlık fakültesinin kütüphanesine devam etmeye başladım. O yaz Pendik'te Borusan fabrikasının tadilat şantiyesinde çalışmaya başladım. İlk mimarlık deneyimim orada oldu denilebilir. Orada çok müthiş bir mühendisle karşılaştım. Yani terazinin bir tarafına onu koysanız diğer tarafına 4 mimar koysanız, tartar yani öyle bir adam. Beni ilk o yetiştirmişti. Henüz mimarlık fakültesine girmeden orada çelik makas çizmeyi, proje çizmeyi, her türlü statik hesabı yapmayı öğrenmiştim. Sonra yeniden sınava girdim ve Akademi'nin (şimdiki MSGSU) mimarlık bölümünü kazandım. Akademi o yıllarda İstanbul'da hem siyaseten hem de entelektüel bağlamda en özgür ortamdı. 67-68 kusağının tam en hareketli dönemleriydi. Akademi'nin bir farklı tarafı var diğer okullara kıyasla; resim, heykel, mimarlık hep iç içe. Dünyada da yeni gelişen mimarlık ve sanat akımlarının en heyecanlı olduğu dönemleriydi. Serüven işte böyle başladı.

“Kapalı site kavramı zaman içinde çok eleştiri gördü ama sonradan herkes de kapalı site projesi yaptı. Metropol öyle bir yapıdır ki her türlü yerleşme tipini barındırıyor olması lazım; kapalı site de, açık site de, apartman tipi de, sıra ev de, gökdelen de... Fakat bunların doğru yerde ve doğru şekilde yapılması önem taşıyor.”

Akademi'de aklınızda kalan, etkisinde kaldığınız hocalarınız hangileriydi?

O yıllarda Sedat Hakkı Eldem mimarlık tanrısı gibiydi. Yani genel anlamıyla bütün asistanlar ve doçentler saygıyla ve korkarak onunla temas kurar, öğrenciler de ondan kaçarlardı. Hele biraz da o zamana göre, daha avangart bir mimari anlayışa sahip olan öğrenciler Sedat Bey'e hiç bulaşmazdı ki ben de proje bazında o bulaşmayanlardan biriydim. Fakat sonradan eline düştüm; çünkü, aynı zamanda rölöve restorasyon dersini veriyordu Sedat Bey. Rölöve dersinde bize Bebek semt rölövesini verdi çalışmamız için. Orda Sedat Bey'le hem çatıştık, hem seviştik diyebilirim; yani hem kıymetini anladım, hem eziyetini çektim. Hikayesi uzun, kısaca böyle anlatmış olayım. Onun dışında bende iz bırakan Muammer Onat vardır. Kendisi bizim grubun en sevgili hocasıdır. O çok açıcı bir eğitim sürdürdü. Her şeye müdahale etmeden, ipuçlarıyla öğrencilere yön verip onları heyecanlandıran, yani kelimenin tam anlamıyla gaza getirebilen bir hocaydı. Onların hem emekleri, hem de bize yaptıkları etki çok değerlidir.

Sonra Yıldız Teknik Üniversitesi'nin şehircilik kürsüsüne girmişsiniz...

Evet, şehircilik ve proje kürsüsünde asistanlık yaptım. Hem mimari proje, hem şehircilik projesi yaptırıyorduk, hem de ikisinin de derslerine giriyorduk. Öyle yoğun bir program vardı. Tam o sırada da eski özel okullar devlet okullarına bağlandı. Malum bir asistanın veya bir hocanın proje öğrencisi en fazla 20 kişi olur atölyede. Biz 80 öğrenciye proje yaptırıyorduk her sömestr... Çok yoğun bir tempoydu ama benim için çok da yararlı oldu. Öğrencilerin de benden epey istifade ettiklerini düşünüyorum; çünkü çok emek verdim oraya. Sonra askerlik zamanı gelince okuldan ayrıldım ve ardından serbest hayata geçtim.

Mezun olur olmaz mimarlık pratiğine yönelmek yerine akademik ortama girme nedeniniz neydi?

O yıllarda şu dönemki gibi bir iş kapasitesi yoktu. En büyük projeler Ankara'daki devlet yapıları olurdu. Genel anlamda büyük kentlerde bir apartmanlaşma dönemiydi ve yeni mezun bir mimara iş düşmesi mümkün değildi. Bir de dışardan gelme biri olduğunuz için çevreniz olmuyor. O yıllarda Güzel Sanatlar Akademisi'nde hocaların hem bürosu vardı, hem de eğitim hayatının içindeydiler. Dolayısıyla öyle bir süreç olur diye başladığım bir şeydi. Hem akademik çevre edinmek, hem de genel çevre edinmek adına çok yararlı oldu. Hatta Kemal Ahmet Arü hocamızı ile doktoraya da başlamıştım. Fakat bir noktadan sonra fazla geldi ve üretime geçme ihtiyacı hissettim. Askerlikten sonra da geri dönmедim.

Serbest hayatta ilk projelerinizi nasıl aldınız?

Yıldız'da profesör olan Ergün Taneri'ye İstanbul Park Otel projesi gelmişti. Onlar tek başına bu projeyi yapabilecek durumda değildiler. Bana teklif ettiler. Ve ilk Park Otel'e 3-4 tane proje çizdik. Maalesef müşteri ile değişti, bizim projeler olmadı. Sonradan Sürmeli Otelleri'nin sahibi Yalçın Sürmeli devraldı. O projeyi battal oldu, onlar kendileri başka türlü projeler

yaptılar. Sonunda da abuk sabuk bir şey yapıldı; maalesef, kötü biten bir serüvendir o. Ben öyle başladım. Sonradan eski ortağım Mutlu Çilingiroğlu ile bir araya geldik. O da işçire'de çalışıyordu, yurtdışından yeni dönmüştü. Beraberce bir ortaklık kurduk. Capitol binası, onun arkasındaki Altunizade Evleri projeleri bize iş olarak geldi. Tahmin edersiniz ki Capitol Alışveriş Merkezi, o dönem itibarıyla İstanbul'un en büyük işlerindendi. Galleria'dan sonraki ilk çarşıdır Capitol Çarşısı. Öyle başladık, sonra farklı projelerle devam ettik.

Mutlu Bey'le nasıl tanışmıştınız?

Mutlu bizim arkadaşımızın arkadaşıydı, öyle tanıştık. Aşağı yukarı 15 sene çok iyi bir ortaklık yaptık. Yani aramızda hiçbir pürüzü olmayan bir uyum vardı. Ne para hesabı, ne başka türlü hesaplara hiç girmeden çalıştık. Sonra işlerin kapasitesi nedeniyle ikimiz ayrı ayrı bürolar kurduk. O da devam ediyor ve kesinlikle çok iyi bir mimardır. Dolayısıyla 15 sene boyunca ne mimari anlamda, ne de maddi anlamda hiçbir çatışmamız olmamıştır. Yakın dostluğumuz halen devam ediyor.

Altunizade Konaklar Sitesi İstanbul'daki ilk nitelikli konut yerleşkelerinden biri; Capitol ise alışveriş merkezlerinin ilklerinden biri. Mesa Sarı Konaklar Sitesi, Bahçeşehir projesi, Türkiye'nin yakın dönem mimarlık kültüründe önemli noktalarda duran işler. O dönemin mimari panoramasını bu projeler üzerinden anlatabilir misiniz?

Elbette. O dönemde alışveriş merkezleri yavaş yavaş gündeme geliyordu. Galleria yapılmıştı. Anadolu yakasından bile herkes çoluğunu çocuğunu alıp Galleria'ya çarşı ziyaretleri yapıyordu. Bu proje bize geldiğinde Altunizade bölgesinde içinde çok güzel bir çamlaşmış bulunduğu bir konut arsası ve arazinin arka tarafında da 3 büyük ofis

bloğu yapılabilecek bir alan bulunuyordu. Mal sahipleri öyle bir şey yapmak niyetindeydiler; biz onları kombine ederek bir çarşı yapılabileceğini göstermek üzere bir proje çalışması yaptık. Hatta maketini de yaptık ve ilk toplantıya onu da götürdük. Herkes ikna olmadı, çarşı projesi öyle başladı orada.

O bölgede eskiden konaklar bulunuyormuş. Projenin adını Altunizade Konaklar Sitesi koymamız nedeni buydu. Konutlarla ilgili eski Türk mimarlığına öykünmeden ama referans veren bir imaj oluşturup, kütesini ve içinin çözümünü de tamamen o dönemki güncel koşullara uygun bir biçimde yaptık. Türkiye'nin ilk kapalı sitelerden biridir, belki de ilkidir diyebilirim. Kapalı site kavramı zaman içinde çok eleştiri gördü ama sonradan herkes de kapalı site projesi yaptı. Metropol öyle bir yapıdır ki her türlü yerleşme tipini barındırıyor olması lazım; kapalı site de, açık site de, apartman tipi de, sıra ev de, gökdelen de... Fakat bunların doğru yerde ve doğru şekilde yapılması önem taşıyor. Biz o projede çevreyle çok uyumlu bir yaklaşımın peşinden gittik. Çamlarla bütünleşiyor, ortasındaki bahçeyle bütünleşiyor. Konutlar sunduğu yaşam şekliyle öylesine tutuldu ki şehrin ortasında yazlık gibi bir his verdi insanlara. Tam da bunu hedeflemiştik, öyle de oldu. İçinde ilk defa koşu pistleri, tenis kortları, yüzme havuzları olan bir yerleşim, amfi tiyatro, gösteri alanı, çocuklar için eğlence alanları bile var. Başlangıçta satın alanlar bu imkanları uzun süre kullanamadılar. Öyle bir fasiliteye alışkın değildiler. Yaşam tarzı tanımlaması oldu bir anda. Ama sonra çocuklar yavaş yavaş tenis dersleri almaya başladılar. Babalar ve anneler de bu olanakları kullanmaya başladılar. Orada mekan ve mimari yoluyla, yaşam tarzı operasyonu yaptık bir anlama. Projenin inşaatını MESA Grubu yaptı.

MESA da bu işlerle Ankara'dan ilk defa İstanbul'a geldi. İstanbul'u tanımayanlardı o zamanlar; hem de kadrosu ve teşkilatı çok iyi bir firmaydı. Yani bizim şimdiye kadar çalıştığımız işlerde en rahat çalıştığımız, en profesyonel çalıştığımız bir ekoldür MESA'nın inşaatçılığı. Şantiyeye gittiğimiz zaman karşımızda 2 tane mimar, 2 tane inşaat mühendisi, formenler, makina mühendisi, elektrik mühendisi bulup, toplantı yaptığımız, anında çözümler üretebildiğimiz ender işlerden birisiydi. Şimdi ki projelerde karşımızda bir mal sahibi, bir de pazarlamacı oluyor, bir tane de şantiye şefi. İşlerin çok büyümesi olmasına rağmen o rahatlığı ve profesyonelliği bulamıyoruz ve çok eziyetini çekiyoruz maalesef.

O bağlamda bu proje MESA'nın da İstanbul'a itibakını sağladı. Hatta bir örnek vereyim, işin bu tarafı da bir realite olduğu için anlatıyorum bunları: Altunizade Konaklar Sitesi ilk şekillendiği zaman MESA bir satış fiyatı tespit etmemiştik; bir liste çıkarmışlar, benim önüme koydular. Adnan Bey ne diyorsunuz, %10-15 artı eksi bu fiyatları nasıl buluyorsunuz diye sordular. Ben baktım, bu öyle bir yer, biz öyle şekillendirdik ve önünü de öyle görüyorum ki bu listenizdeki rakamları ikiye çarpmanız gerek dedim. Adnan Bey nasıl olur dediler; bana sordunuz ben böyle söylüyorum, dedim. Orda tartışmalar olmadı; Ankara'ya gittiler, genel merkezde tartıştılar ve sonra rakamlar hakikaten ikiye çarpılmış geri geldi. Ve bir ay içinde satıldı tüm daireler...

Bugünkü yatırımcı profilinden ne kadar farklı ve müteviz bir tutumla gelmişler İstanbul'a...

Tabii o yıllarda onların hitap ettikleri Ankara profilyidi. İstanbul'daki ortamda rekabet edemezlerdi o fiyatlarla. Dolayısıyla öyle bir yön vermiş olduk. Bir de MESA rakamları çarpan bir firma

“Klasik anlamda mimarların devre dışı kaldığı bir durumda değiliz büro olarak ama çok zorlanıyoruz; çok çalışma zorunda mücadele ediyoruz. Pazarlamacı grupların tutumları genellikle aynı, bir malı en iyi fiyata, en kolay şekilde satmak, bunu da çok uzatmadan yapmak... Tabii ki bunlar o yatırımın karlılığı için önemli kademeler ama günümüzde artık çok az kişi bir projenin daha iyi yapıldığı zaman daha iyi satılacağını fark edebiliyor.”

değil. Coğu ODTÜ'lü mühendis ve mimarlar... Bu proje başarılı olunca, ardından Sarı Konaklar'ı beraber yaptık, sonra da Bahçeşehir'de yaptığımız işler oldu. O dönem için o yapılar genel çerçevede içinde döneminin öncü işleriydi. Tabii ondan sonra hem işlerin çapı çok büyüdü, hem İstanbul çok kalabalıklaştı, formatlar çok değişti, şehrin gelişimi için hiçbir şekilde kamusal bir akıl konuşmadı... Çılgınlığı her şey ve şimdi o çılgınlıkla uğraşıyoruz.

Geçen bu zaman zarfında hem konut sektörü, hem de mimarın sektördeki kimliği çok değişti, değil mi?

Söyle bir fark var tabii; eskiden bu derece azgın ve çılgın talepler yoktu. Tamamen kazanca ve rantta yönelik müteahhitlik firmaları doğur olarak böyle bir şeyin peşinde oluyor. Eskiden makul çerçevede bir davranış vardı. Yine

rale gitmenin rahatlığını yaşıyoruz. Ama öyle olmadığı zaman, "Bakın, iş yapıyorum" tavrıyla size danışman değil de 'karışman' olduğu zaman bizim hoşumuza gitmiyor, yanlış da oluyor açıkçası.

Türkiye'nin son 30 senesinde, toplu konut projeleri üretmiş bir mimarsınız. 1980'lerin, 1990'ların ve 2000'lerin konut anlayışlarında ne tür değişimler gözlemlediniz?

Çok şematik olarak ve kitle bazında değerlendirirsek konutta 'büyük ve rahat' olandan 'küçük ve rahatsız' olana geçildiğini söyleyebiliriz. Pazarlama ve rant kaygılarıyla hem metrekareler küçüldü, hem de imar planlarında emsaller yükseldi ve binalar da yükselmeye başladı. Bugün geldiğimiz noktada 30-40 katlı rezidans kuleleri yapıyoruz. İnsan ölçeğinde, bahçeli evlerden oluşmuş bir sitede oturmak ile bir rezidans kulesinde oturmak arasında sosyal bağlamda da büyük farklılıklar var. Günümüzde genç iş adamları kendi içindeki bütün yaşam tesisleriyle beraber rezidans tipi modeli tercih eder hale gelmiş vaziyettedir. Metropol yaşantısı onları buna sürüklüyor. 80'li yıllara kadar olan şey çok daha mütevazı bir çerçeveydi. 1980-1990 yılları arasında konutların ebatları küçüldü, binaların ve sitelerin ise ebatları büyüdü. 90'lardan sonra ise binalar çok yükselmeye başladı. 2000'lerde ise konut blokları rezidanslara dönüştü. Bu dönüşüm de tabii çok sağlıklı bir şekilde olmadı.

Konut ve ofis fonksiyonları karma kullanımlı projelerde birlikte değerlendirilmeye başlandı. Türkiye'de kentsel tasarım ve planlama inşaat sektöründeki bu hareketlilikle paralel ilerleyemediği için herkes istediği yerde yüksek kuleler inşa eder oldu. Yani bir konut alanının tam ortasında, örneğin Göztepe'de, bir anda 50 katlı bir yapı karşınıza çıkar hale geldi. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey yok. Amerika'nın belirli bölgelerinde tamam yüksek yapılar var ama tanımlanmış bir alan içerisinde, bütün servisler de ona göre düzenlenmiş. Konut alanlarının ortasında böyle bir gökdelen yok... Rezidans ve kulede oturmak isteyenler merkezde yaşıyor. Bizde tesadüfi bir şekilde karışık hale gelmeye başladı. Bir yerde 6 katlı binalar varken bir tarafta bakıyorsunuz 50 katlı yanına kule yapılmış. Hem imar haksızlıkları, hem kente haksızlık, hem de görsel kirlilik...

Rezidans olarak yapılan yerler zaman içinde ofis olarak da kiralınmaya başlayınca yapıların içindeki profil de çok değişebiliyor. Örneğin biz Teras Fulya'yı yaptık, ben orada 3 sene konut olarak en üst katta oturdum. Fakat Sağlık Bakanlığı'nın talimatı üzerine doktorlar eski muayenehanelerini terk edip yeni yerler kiralamaya başladılar. Teras Fulya'yı aşağıdan itibaren yukarıya doğru doktorlar sardı ve kısa süre içinde bütün bina tıp merkezi haline dönüştü, ben de orayı terk etmek zorunda kaldım. Dolayısıyla rezidans dediğiniz şey de rezidans olarak kalmıyor. Karma kullanımlı komplekslerdeki yaşamın da bu nedenle çok iyi planlanması gerekiyor. Bir AVM, bir otel binası, bir rezidans bloğu bir ofis yapısı aynı kompleks içinde olabilir. Ancak bunların planlanması o karma hayatın zaman içinde bozulmadan sürebilmesini sağlamalı. Çoğu kez satış endişesiyle hepsi birbirine karıştırılıyor ve oradaki yaşam çorbaya dönüyor. Nasıl ki edebiyatta da, çizgi romanlarda da her şey karıştı, bakıyorsunuz Pamuk Prenses'le Süperman aynı filmde çıkmış oluyor ama hak etmediği kadar fazla çalışmış oluyor, sonucunu da tam istediği gibi alamıyor. Türkiye'de hiçbir zaman projenin %100 değiştirilmeden uygulanması mümkün olmuyor; ama bu tür iyi gruplarla %80'lere %90'lara geldiğimiz işler olmuştur. Yani proje neyse onun karşılığının birebir uygulaması gibi... Bu yıllarda %70'leri tutturmak başarıdır diyebiliriz!

Çılgınlık seviyesinde çoğalan konut ve ofis yatırımlarını sizce nasıl bir gelecek bekliyor?

Şimdi çok fazla arz var, fakat öyle bir talep yok. Çünkü Türkiye'nin ekonomisi inşaata bağlandı. İnşaata bağlanınca, köpek balığı gibi, yani yüzmediklin zaman boğulur durumdasın... Sürekli inşaat yapmak durumunda firmalar ve bunu pazarlamak durumunda... Fakat ekonominin öbür tarafı kuvvetli değil.

Dolayısıyla kiralanamama, satılamama gibi durumlar hem ofisler hem de konutlar için önümüzdeki yıllarda çok daha şiddetli yaşanacak. Anılamaz karlı bir sektör bu, bir ucundan içinde olduğumuz için biliyorum. İlk zamanlar %200 kazanıyorlardı. Sonra %100'e düşüyor kazanç ve zarar ediyoruz zannetti müteahhitler. Sonra %50'lere düştü... Avrupa'da ya da dünyanın başka yerlerinde kar marjları yapı sektöründe maksimum %20'dir. Yani yapıp satıyor dahi olsa ortalama %15'lerde seyrediyor. Şimdi %200 kar etmek yerine kar oranları %50'lere düşünce çözümlü oldu: Daireleri daha küçütelim, maliyetleri daha kalsın, daha az malzeme kullanalım ama bu konutu yine o fiyatlarla satalım. Bu çok yanlış bir yaklaşım. Bunlardan da çok sayıda olunca bu yatırımlar ne satılır hale gelecek, ne de yatırımına kar getirir hale gelecek. Bir de ekonomi tek yönlü bir sanayiden besleniyor. Tamam bir sürü sektörü tetikliyor. İnşaat sektörü olmazsa olmaz bir şey. Ne bileyim, seramik fabrikasını destekliyor, teknik tesisleri, aletleri destekliyor, o fabrikaları yeni inşaat yatırımları sayesinde çalışıyor. Ama temel sanayilere yatırım yapılamaması, ekonominin belkemiğinin sadece inşaat sektörü olması gerçek anlamda bir zafiyet. Ekonomi diğer yandan gelişmediği için inşaat sektörü de ona paralel olarak ölecek bu durumda.

Konut dışında farklı tiplerde de işleriniz var. Güncel projelerinizden örnekler verir misiniz?

En son Afyon'da bir alışveriş merkezi tasarladık. Kısa süre önce açıldı. Ofis projeleri yaptık, yapıyoruz da, devam ediyor. Karma kullanımlı bazı projeler gündemde şu sırada. Cami projeleri yaptık, modern bir yapı diliyle yeni cami formatı oluşturma çabalarını halen de sürdürüyoruz. Biraz da yönetim erkinin yönlendirmesiyle Türkiye'de her yaptığımız inşaatın yanında bir cami arazisi bulunuyor ve planda da bir yeri var. Mesela Fikirtepe'de bir dönüşüm projesi yapıyoruz, arsanın içinde bir cami var, onun değiştirilerek tekrardan cami yapılması lazım. Dolayısıyla yaptığımız dini yapıların bir kısmı gerçekleşti, bir kısmı da devam eden projeler halinde. Çok otel projesi yaptık ama benim bu konuyla ilgili bir talihsizliğim var hiçbirini gerçekleştiremedik. Onun dışında spor merkezi projeleri yaptık son dönemde. Tekil, tek katlı villa projeleri de yaptık, diğer çerçeve içinde. Ama hastane gibi fabrika gibi binalarla uğraşmadık. Yani bizim konut, ofis, alışveriş merkezi ağırlıklı, bir de ekstradan bir hoşluk olarak dini yapılar yaptığımız bir çerçevemiz var.

“Günümüzde bilgisayar ortamında tasarım ve hızlı iletişim çağında yaşadığımız için giderek rasyonellikten uzak bir çerçeveye bürünüyor mimari... Hepimiz biliyoruz mesela bir post-modern akım vardı, herkes öyle bir şeyler yaptı. Ama şimdi öyle bir bina görünce insanın asabı bozuluyor! Biz zamansız bir mimari çizgi tutturmaya çalışıyoruz. Bundan 50 sene önce de yapmış olsak, şimdi de yapmış olsak insanı en azından utandırmayan bir formatı olsun, uzun soluklu bir formatı olsun istiyoruz.”

Yakın zamana kadar süregiden, daha içe kapalı yapıda olan ve kentle geçiren bir ilişki içinde olmayan alışveriş merkezi anlayışı, bugün sokak dokusuna sahip, kentsel bağlamla ilişki kurmaya çalışan bir anlayışa dönüşüyor. Siz bu dönüşümü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aslında bu söyledikleriniz 30-40 sene hatta 50 sene önce dünyada birçok yerde uygulanmış şeylerdi. Türkiye tabii yeni keşfediyor. Olması gereken de bu. Ben biraz da şehircilik kökenli olduğum için, bizim yaklaşımımız da, düşüncemiz de hangi projeyi yaparsak yapalım mimariyi kentsel tasarımla beraber düşünmek üzerine şekilleniyor. Tasarladığımız yapıların kentsel tasarım yoluyla kentle diyalog kurmasını temin etmek için çabalıyoruz. Yalnız alışveriş merkezlerinin değil, yapılan binaların hele hele gökdelen, rezidans tipi olan yüksek yapıların muhakkak kentle tabanda bütünleşmesini sağlamak gerekiyor. Çok iddialı kompleks binaların kent merkezinde, kentin kamusal alanından koparılması bir cinayettir. Ben, öğrencilik zamanından beri yaptığım tüm projelerde bu anlayışı korumak için çabalıyorum. Örneğin, İzmir'de Folkart Grubu'na bir kule yaptık. Avrupa'nın en yüksek yapıtı olma iddiasını taşıyor. 80 katlı, 400 metre yüksekliğinde bir kule. Ama altı bir meydan, altında bir alışveriş alanı var, yeme-içme alanları var ve bir şekilde sınırlama olmadan doğrudan doğruya kamusal alanla bütünleşen bir kurguya sahip.

Biz bu kapalı site projelerini yaptığımız zamanlarda da her yaptığımız kapalı site projesinde önce açık site önerisi yaptık. Ama tabii ilk uygulamaları bir yapmış olduğumuz için, şimdi çok iş yapan arkadaşlarımız bizi o zaman çok eleştirirdiler. Kapalı site olur mu, kentle bütünleşmeyen adacıklar oluşuyor, kent dokusuna aykırı, filan diye. Tabii ki sonradan hep beraber gördük ki onlar da bu kapalı sitelerden yaptılar bol miktarlarda... Özellikle kent merkezinde olan yapıların muhakkak kamusal alanla bütünleşmesi gerektiğini düşünüyorum. Aksi halde kentle birleşmediği zaman etrafında bir güvenlik duvarı veya girilemez bir yer olduğu zaman yapılar kentle beraber yaşamıyor. Tamam yüksek olmasına kimsenin diyecek bir şeyi yok; ama muhakkak birleşmesi lazım. Fiziki olarak da birleşmeye ihtiyacı var; metro oradan çıkacak, belki altında bir çarşı varsa insanlar onu kullanacaklar. Ama eskiden gelen mantalite ile kendini güvenlik altına almak, özelleştirmek adına sınırlandırmalar hala gündeme geliyor. Benim düşüncem tabii tamamen kamusal alanlardan yana...

Peki bunun dışında kendi mimariğinizle ilgili olmazsa olmaz diğer değerleriniz hangileri?

Rasyonel çerçeveden, yani içinde bulunduğumuz piyasanın ve Türkiye'nin koşulları çerçevesinden bakarsak bizim olmazsa olmanızı ilk öncelikle kentle olabildiğince bütünleştime çabası veya sınırsal anlamda bütünleştirecek bile, kentte en azından görüldüğü zaman insanların diyalog kurabileceği bir yapıyı şekillendirmek... Bir tasarımı

yaparken de mümkün olduğu kadar rasyonel bir çerçevede inşa kolaylığı da sağlayabilecek geometrik bir tasarım formatıyla iyi bir biçim elde etmeyi önemsiyoruz. Yani biçimden işleve doğru bir tasarım değil de, işleve geometriyi birleştiren ama yine de formu hedefleyebilen bir yaklaşımdan söz ediyorum.

Örneğin, kule tasarımlarımızda tamamen prizmatik bir geometriyi kullanarak ikonik bir yapı elde etme denemeleri yapıyoruz. Mutlaka bir şeyi çevirip, burkarak, eğrisel bir şeyler yapıp hoş bir form elde edelim düşüncesinde değiliz. İnşaatı ile diyalog kurabilen, rasyonelitesi olan, kullanılabilir mekanları olan, işlevselliği olmasa olmaz yapılar tasarlıyoruz. Hele ki çok katlı bir yapının işlevselliği ile ilgili yaptığımız hatayı hiçbir form unutturamaz. Yüksek yapı yaptın, formu da çok güzel yaptın ama kullanıyorsun yapıyı... Yani muhakkak ki tasarımsal anlamda heyecan verici, işaret edici, insanların baktığı zaman gerçekten diyalog kurabileceği bir yapı tasarımı şart ama bunun işlevsellik dışı olması bizim tarafımızdan kabul edilemez. Bir de rasyonel geometri çok önemli. Rasyonel geometri derken sadece düz hatları kastetmiyoruz, eğrisel hatların da bir rasyonelliği vardır. Form, rasyonel bir çerçeve izlemeli. Günümüzde bilgisayar ortamında tasarım ve hızlı iletişim çağında yaşadığımız için giderek rasyonellikten uzak bir çerçeveye bürünüyor mimari... Hepimiz biliyoruz mesela bir post-modern akım vardı, herkes öyle bir şeyler yaptı. Ama şimdi öyle bir bina görünce insanın asabı bozuluyor! Biz zamansız bir mimari çizgi tutturmaya çalışıyoruz. Bundan 50 sene önce de yapmış olsak, şimdi de yapmış olsak insanı en azından utandırmayan bir formatı olsun, uzun soluklu bir formatı olsun istiyoruz.

Nasıl bir ofis yapınız var? Ekibiniz kaç kişiden oluşuyor?

Biz toplam 20 kişiyiz, bu sayıyı hiçbir zaman geçmek istemedik. Bu bazen 15'e düşüyor bazen 20 oluyoruz. Gruplarımız var; 2 grup veya 3 grup oluyoruz projeler üstünde çalışırken. İşin tasarımsal kısmını, yani avan proje safhasını çok hızlı yapabilen bir büroyuz. Benim de bunca yıllık deneyiminin yardımıyla biz 20 kişilik kadroyla aslında 80 kişilik iş yapıyoruz. Öyle bir formatımız var. Ekibimizdeki en yeni çalışmamız en az 5 senedir çalışmaktadır. 17 senedir bizimle beraber çalışan da var. Dilimiz çok ortaklaşmıştır. Ekibimizde kısa aralıklı bir sirkülasyon yok. Çoğu arkadaşımızı adeta ben yetiştirdim diyebiliriz. Teknik ressam olarak çalışıp da 4 tane mimara bedel arkadaşlarımız da var. Dolayısıyla çok verimli bir büroyuz o açıdan. Ancak genel çerçevede, butik olma kararıyla hiçbir zaman fabrikasyona girmedik, o sınırları aşmak istemiyoruz. Fakat son dönemde de giderek daha büyük çaplı işler geliyor. Bu kadro ile avan projeleri ve tasarımları şekillendirmekte hiç sıkıntı çekmiyoruz; ama sonradan uygulama projelerine geçtiğimiz zaman daha büyük kadrolara ihtiyacımız olacak diye düşünüyorum, bundan sonrası için belki bu doğrultuda büyüme konusunda kalacağız.

Şu sıralar masa üstünde hangi projeler var?

Daha önce de söz ettiğim gibi Fikirtepe'de bir dönüşüm projesi yapıyoruz. O bir kompleks proje. Yine, Kartal dönüşüm bölgesinde, kıyıda çok kapsamlı bir alanda bir proje yapıyoruz. Rezidanslar, ofis binaları ve alışveriş merkezini barındıran büyük bir kompleks. O çevrenin en büyük projesi ve devam ediyor. Bunun dışında İzmir'de projeler yapmaya başladık. Karşıyaka'da bir projemiz var, inşaatı bitti, hemen yanında ikinci bölümü başladı. İzmir'de, Bornova'da Folkart için bir konut projesi yapıyoruz. Yine Bornova'da alışveriş merkezi ve konut projeleri şekillendirdik. İstanbul'da, Büyükdere Caddesi üzerinde Beyaz İnşaat için ofis binaları yaptık, onun devam ediyor. Yine Ümraniye taraflarında konut binaları yapıyoruz, inşaatı başladı, belirli bir seviyeye geldi.

Bu dönem öğrenciler sizi üniversitelerdeki proje derslerinde görebilecekler mi?

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde üç sene proje derslerine girdim. İTÜ'de ve Bursa'da jüriyle katıldım. Ancak son üç senedir hiçbir yere kıpırdamıyorum. Tekrar davet ettiler Mimar Sinan'dan ama maalesef vakit ayıramayacağım.

Teknik danışmanlıklar alıyorsunuz mu?

Belki bütün diğer büyük bürolar da o sıkıntıyı çekiyordur. İnşaat mühendis gruplarıyla çok sağlıklı bir iletişim sürdüremiyoruz. Çünkü bizim gibi daha avangart çalışan arkadaşlarımız da strükturellerle oynamak, yeni bir şey üretmek isteyebiliyorlar. Ancak karşımızda bir strüktür mühendisi bulamıyoruz ve bu bizim çok temel sıkıntımız. Tamam hesap kitap doğru yapıyoruz ama bir strüktürel tasarım yaparken, onu bizden daha iyi çözebilecek birisiyle karşılaşmıyoruz. Dolayısıyla strüktürel tasarımları da biz şekillendirmek durumunda kalıyoruz. Dolayısıyla yaptığımız avangart bir strüktür ise zaten biz tasarlıyoruz ana çatısını, sonradan hesaba gönderiyoruz. Teknik grupların da kendilerini geliştirmeleri gerektiğini hissediyoruz; yani o eksikliğini olarak duyduğumuz bir şey.

de karşınızda iyi-kötü planlama geleceğinden gelen insanlar olduğu için, onların şekillenmesi de mimarı daha farklı bir mecraya sürüklüyordu. Bizim tavrımız ise; eskiden de öyleydi, şimdi de öyle, genellikle yapılabildiği birimler ürettiğimiz için mal sahiplerinin, yani müteahhit grubun kazancını da göz ardı etmiyoruz. Aynı şekilde kent kazancını da göz ardı etmemeye çalışıyoruz, kullanıcının kazancını da... Bu üçünün ortak paydasını bulmaya çalışıyoruz. Aynı zamanda da olabildiğince iyi mimarlık tavrı sürdürmek peşindeyiz; çünkü, ancak onun sınırlarını zorlayınca istediğimizi elde edebiliyoruz. Bu konu da eskiden daha rahattı ve biz daha kontrollü gidebiliyorduk her şeyde. Şimdi adeta pazarlamacıların baskısı altında çalışıyoruz. Büyük ölçüde 'marketing'e dönüştü iş ama buna rağmen direniyoruz, yani eski tarzımızı sürdürmeye çabalyoruz.

Hani klasik anlamda mimarların devre dışı kaldığı bir durumda değil büro olarak ama çok zorlanıyoruz; çok saçma şeylerle mücadele etmek zorunda kalıyoruz. Pazarlamacı grupların tutumları genellikle aynı, bir malı en iyi fiyata, en kolay şekilde satmak, bunu da çok uzatmadan yapmak... Tabii ki bunlar o yatırımın karlılığı için önemli kademeler ama günümüzde artık çok az kişi bir projenin daha iyi yapıldığı zaman daha iyi satılacağıni fark edebiliyor. Biz bunu 40 senedir yaşıyoruz. Yani bir yapının daha iyi tasarlandığı ve inşa edildiği zaman, daha hızlı ve daha karlı satıldığını çok gördük. Ama her yeni gelen pazarlamacı gruba bunu yeniden anlatmak zorunda kalıyoruz.

Esas mal sahipleri profilleri açısından da zaman içinde büyük değişiklikler oldu. Eskiden ENKA, MESA- ESTON gibi uzun yıllar bu sektöre hizmet etmiş, büyük inşaat firmaları ile hatıptı. Onlarla olan diyaloglar daha farklıydı. Şimdi finans gücü olan bir

çok kurum ve sanayiciler farklı sektörlerden gelip inşaat işine girdiklerinde; hem en iyi rantın nasıl geleceğini tam anlamıyla bilmiyorlar, hem mimarlığı tanımıyorlar, hem de mimarların gösterdiği çabanın idrakinde değiller. Bunun sıkıntısı çekiliyor. Sizin herhangi bir projede yatırımcı için de iyi olsun, kent için de iyi olsun, kullanıcı için de iyi olsun diye sarf ettiğiniz emeği bu firmaların anlaması ve değerlendirmesi mümkün olmuyor. O zaman mimar da, hak ettiği karşılığı alamıyor ama hak etmediği kadar fazla çalışmış oluyor, sonucunu da tam istediği gibi alamıyor. Türkiye'de hiçbir zaman projenin %100 değiştirilmeden uygulanması mümkün olmuyor; ama bu tür iyi gruplarla %80'lere %90'lara geldiğimiz işler olmuştur. Yani proje neyse onun karşılığının birebir uygulaması gibi... Bu yıllarda %70'leri tutturmak başarıdır diyebiliriz!

Özellikle farklı sektörlerden gelen yatırımcılar inşaata yapacakları yatırımlar için pazarlama ve proje yönetiminde danışmanlık firmalarından destek alıyorlar...

Bizim tecrübemizdeki büroların piyasa bilgisi, bir inşaatı yapma bilgisi, proje yönetim grubununki kadar var. Bir pazarlamacı kadar da piyasada neyin gittiğini bilmek durumundayız. Onu bilmeden zaten bu işi sürdürmemiz mümkün değil. Şimdi karşınıza bir pazarlamacı çıkıyor; bunu böyle yaparsanız satar, bunu böyle yapmazsanız satmaz diyor ve biz o zaman çıldırıyoruz. Onun söylediği şeyleri ben 40 yıldır yapıyorum ve yaptığım her şey de çok hızlı satılmış. Karşınızda bunu bulunca, diyorsunuz ki, bu kendine iş yaratmak, mal sahibine yaranmak adına her türlü şeye engel oluyor. Aklı başında olan bir diğer pazarlamacı grup veya proje yönetici grubu var ki onlar mimarla iyi diyalog kuruyor. Oturmuş bir gruba eğer profesyonelle bir çerçevede, pa-

FOLKART HIGHLIFE TOWER

Proje Yeri: İzmir, Konak
Tasarım Tarihi: 2013
İnşaat Alanı: 274.537 m²
Mimari Tasarım: Adnan Kazmaoğlu
İşveren: Folkart Yapı

Highlife Tower İzmir Konak Şaraphane bölgesinde İzmir limanının sırt tepesinde körfez manzarasına hakim bir noktada yer alıyor. Bu bölge Konak'tan Bayraklı'ya uzanan MİA ve Yüksek Yapılar bölgesidir.

İmar planının tanımladığı koşullara göre bölgede 40 - 50 kat yükseklikte çok sayıda gerçekleşen ve gerçekleşecek yapılarla alan bir down-town niteliği ile şekillenmiş.

İstenen tasarım programı; binanın kısmen rezidans, kısmen ofis ve küçük ölçekli bir çarşıyla bir mix-use kompleks olması, İzmir için bir sembol yapı tasarlamak ve tüm İzmir çeperinden algılanmasını temin etmenin yanı sıra Avrupa'nın en yüksek yapısını gerçekleştirmek gibi bir kararlar alınmıştır.

Tasarımın temel sorusu "supertall" kategorisine girecek yapı için zorlamalı biçimlere gitmeden prizmatik kristal rasyonel geometriden ikonik bir forma nasıl ulaşılabileceği imiş. Bu anlamda kare prizmanın kenarlarını konikleştirecek şekilde planlanıp oluşturulan kütle modülünü ters yüz eklemelendirerek kule biçimlendirilmiş. Toplam 3 modül kütle 80 katlı bir kuleyi biçimlendiriyor. Kule taç kısmı ve spire dahil 400 m yükseklikte. Taç ve spire da ışık lazer sistemleri, ışık halesi, antenler ile bir bütün olarak tasarlanmış konik bir çelik strüktür.

Bu yükseklikteki düşey yapıların kesin parametreleri sirkülasyon çözümleri, faydalı alanların dengesinin anlamı kurgulanması, biçim ve strüktürün fonksiyonla bütünleşmesi. Bütün bunları rasyonalize ederek tasarlanan ku-

lenin 1. segmenti konutlar, rezidans, 2. ve 3. segmentler ofisler olarak planlanmış. Kat bahçesi ve sosyal alanları ile 28 kat olan konut bölümü, kulenin giydirme cephe düzenini ve konturu bozmadan balkonlu olarak tasarlanmıştır. Her segment arasında kat bahçeleri ve sosyal mekanlar yer almaktadır. Kule üstünde kafe, restoran ve seyir terası bulunmaktadır. Kuleyi sararak bir meydan, avlu oluşturan sosyal tesis, çarşı ve otopark binası, kule çevresi kamusal alan niteliğinde. Hem kuleye hem çevreye hizmet sunacak şekilde tasarlanmıştır.

Kulenin giriş lobilerinin altında genişleyen tabanda kongre merkezi yer alıyor. 1. Bodrum kattaki atrium ve mağaza birimleri kongre merkezi ile bütünleşik kullanılıyor.

Strüktür tasarımının ilk aşamasında yer tasarrufu, yüklerin azalması, yapım kolaylığı açısından avantaj sağlayan; çekişli betonarme, çeper taşıyıcıların çelik olduğu "shell and core" sistem olarak önerildi. Ancak uygulama pratikleri nedeniyle gelişmiş betonarme teknikleriyle kompozit betonarme sistemde karar kılınmıştır.

Binanın biçimlenmesinde statik problemleri azaltacak bir tasarım tarzı sürdürülmüş. Kare tabanlı simetrik, merkezi çekirdekli yapının stabilitesinin strüktürel biçim yoluyla da desteklenmesi sağlanmış. Çapraz bağlantılar ve üçgen pahlar eğimli köşe bağlantılar strüktürü bütünleştirerek bağlıyor. Ayrıca kule tabanındaki yapı derinliği ve simetrik genişleme kazık temellerin yanı sıra momentleri ve yatay yükleri eşdeğer dağılımla almayı sağlıyor.

Sürdürülebilir bir yapı için inşaat teknikleriyle birlikte, mekanik ve elektrik ekosistemler, güneş panelleri ve fotovoltaik cephe elemanları, yağmur suyu gri su düzenekleri, temelden ve yandaki delta kanalından enerji aktaran ısı pompaları atık arıtma, atık paketleme sistemleri önerilmiş.

FOLKART SQUARE

Proje Yeri: İzmir, Bornova
Proje Tarihi: 2015
Proje Tipi: Ofis, Konut ve Ticaret
Toplam İnşaat Alanı: 110.600 m²
İşveren: Folkart Yapı

İzmir Bornova'da kentin dönüşüm gelişecek sanayi bölgesinde tasarlanan kompleks, İzmir'in ana giriş aksı üzerinde yer alıyor. 12 katlı kare tabanlı külenin ortasında 75x75 m ebadında bir atrium konumlandırılmış, taban dış ve iç çeperinde mağazalar, atrium meydanına bakan kafeler, restoranlar planlanmış. Zemin katın üstünde bütün katlar dış çeperde ofisler, iç çeperde teras evler olarak düzenlenmiş. İş ve ticaret aksında, bölgesinde olan binanın ofis alanlarının dışı fonksiyonel ve temsiliyet anlamında diyalog kurması, konutların ise hem çevrenin gelişim sürecinde hem de sonrası görsel kirliliğe maruz kalmadan içe dönük dingin bir ortam oluşturması temel tasarım kriterleri. İzmir'in mevcut merkez kent dokusunda bu yükseklikteki konut alanlarında yan yana, karşı karşıya geliş aralıkları 6 m ile 15 m arasında biçimlenmişken bu atrium etrafında ara mesafeler 50 m ile 75 m arasında değişiyor. Dış karmaşadan ayrılmış bir konut vahası kurgulamak amaçlanmıştır.

Taban oturma hakkını atrium boşaltması yoluyla arsa çeperine yerleştirilerek elde edilen 130x130 m ebadında masif külenin dört taraftan atriuma açılan taç kaplarıyla yarılacak iç ve dış çeperin birlikte algılanması sağlanmıştır.

Kompleksin bodrum katında otoparklar, atrium meydanının altında

meydan peyzajından ışık alan sosyal tesisler düzenlenmiş. Bina çatı terasında ise ofislerin ve konutların kullanabileceği körföz manzarasına bakan rekreatif alanlar tasarlanmıştır.

İzmir'in tarihi Kemeraltı Çarşısı aksı üzerindeki iç avlulu hanların fonksiyonlarını ve mekan kurgularını temel referans olarak şekillendirilen binanın cepheleri de cam giydirme cephe olmasına rağmen dolu boş hacimsel dü-

zenlemelerle güneşten tasarım yoluyla korunmuş, iç avlu ve taç kapılar arasındaki havalandırma sayesinde serin, gölgeli bir atrium elde edilmiş.

Binanın estetik kompozisyonunu bütün bu fonksiyonel tasarımların dışavurumuyla şekillendirilmiş, rasyonel tutumla çevreden ayırt edici bir etki aranmıştır.

ARKVISTA VİLLALARI

Yeri: İstanbul, Kemerburgaz
Tasarım Tarihi: 2008
İnşaat Alanı: 6.800 m²
Peyzaj Tasarımı: S. Ata Turak, Peyzaj Mimarı
İşveren: Del İnşaat

İstanbul, Kemerburgaz'da orman içinde yer alan Arkvista Villaları'nın arsası muhteşem bir konuma sahip. Su kemerine komşu arsanın içinden çevresi yemyeşil bir dere geçiyor. İçinde içilebilir Hamidiye Suyu kaynağı var. Derenin üst tarafı ise orman niteliğinde yeşil bir yamaç. İki orman alanı arasında uzanan dar uzun yerleşim

alanında bulunan arsa, hem yerleşim alanlarına ve merkeze yakın ilişkide, hem de sakin, özelleşmiş bir kullanım olanağı sunuyor.

Bir ana dikdörtgen prizmaya eklemelenen prizmalardan oluşan bina külesinin cepheleri de sade ve net çizgilerle tasarlandı. Binaların malzeme kararları da bu doğrultuyu izledi. Yapı, doğal taş (küfeki, yeşil andezit), cam, ahşap gibi üç ana malzeme ile giydirildi. Binaların ana kullanım mekanları güneydoğu istikametinde yerleştirildi. Böylece her villa doğu, güneydoğu, güney ve kısmen batı güneşinden yararlanabiliyor.

Binaların içinde dört katmanlı bir yaşam kurgulandı. Bodrumda gün ışığı

alabilen spor ve hobi salonu ve servisler, zeminde bahçeyle bütünleşen salon ve mutfak, ahşap deck terasla kapalı alanların açık alanlara genişleyerek açılmasını sağlıyor.

Salonun galerili, iki kat yüksekliğindeki mekanı evin katları arasında ve bahçeyi fonksiyonel ve görsel olarak birbirine bağlıyor. Yatak odaları kat asma kat galerisi salona alternatif bir kullanım mekanı sağlıyor. Çatı katı ebeveyn suiti ve pergolalı teras farklı bir kullanım katmanını oluşturuyor.

Bütün bu yerleşim ve tasarım kriterleri ile ortaya çıkan kurgu; sadelik içinde arsanın sunduğu nitelikleri göğaltarak dingin bir yaşam sağlıyor.

